

Ainara Ortega, musikaria

“JAZZEAN BADAUDE BERTSOLARITZAREN ANTZEKOAK”

Kontserbatoriotik piper egin eta Koldo Mitxelenako fonotekako bidea hartzen zuen biolina bizkarrean zintzilik. Beti jazz inguruko diskoetaraino. Orain, ametsak kantu bihurtu eta *Scat* jazz diskoaren inguruan borobildu ditu bere baitako “ni”ak.

Judith Montero Imaz

la barne terapia izan da guztia eta, orain bai, musika klasikoa aditzen du etxera iritsitakoan. Baina “beste era batera” dio. Bere “ni”ez gain, Iñaki Salvador, Hasier Oleaga eta Javier Mayor izan ditu proiektuan eta Amaia Zubiria, Mikel Andueza, Baptiste Techer eta beste zenbaiten ekarpenak ere biltzen ditu diskoak.

Txikitatik musika giroan bizi izan zara, aita Incansables Txarangako “Canario” duzu eta ama Margari piano-jotzaile eta solfeo irakaslea. Musikariak biak.

Amarekin ikasi nuen solfeo guztia. Eta Eduardo Lassaletarekin biolina. Gizon goxoa zen, biolinera maitekiro hurbildu gintuen. Garai hartan gure etxea akademiatar bat zen, beti ikaslez beteta, txirrinak, haurrak, gurasoak, musika, pianoa, kantua... Eta aitaren txarangaz, zer esan, erotu egiten ninduen. Biolinarekin bere diskoak behin eta berriz jotzen nituen, txarangaren soinuari hain ondo ematen zion...

Baina Gradu Profesionaleko Kontserbatorioan bestelako esperientzia izan zenuen, nahiz eta ikasketak amaitu...

Bai, gogor eginda bukatu nituen, han ezin zelako musikarekin jolastu, sistema zaharkituekin egiten delako lan. Bukatutakoan, ohe azpian sartu nuen biolina, hautsa hartzera. Saturatuta bukatu nuen eta unibertsitatara joan nintzen Psikologia ikastera.

Abesti bat ere eskaini diozu Kontserbatorioko giro horri. Chopinen Nocturno batekin hasi eta Brasilgo bossa-nova batekin amaitu, askoz kontentuago. Katarsia?

Zalantzak neuzkan kantu hori diskoan sartzearekin baina hainbestek esan dit identifikatuta sentitzen dela... musika jolasa dela, egiten ari garena ez dela “hain garrantzitsua”, gaizki eginda ere hemendik edo handik tira eta eboluzionatzen joan gaitezkeela, alegia, ondo aritzeko geure buruari gaizki egiteko baimena eman behar diogula. Horiek guztiak gerora jazzarekin landu ditudan balioak dira.

Deigarria eta ederra iruditu zait diskoan hau irakurtzea: “Eskerrik asko Koldo Mitxelena Kulturuneko fonoteka hornitzen dutenei, hantxe amestu bainuen lehendabizikoz abeslari nintzela”.

Erotu egin ninduen hura ikusteak, diskoz beteriko espazio hark! Askotan Kontserbatorioko eskolaren bat uzten nuen hara joateagatik. Diskoak ateratzen nituen eta, egia esan, beti jazz inguruan bukatzen nuen. Estetika ilun haiek, aurpegi beltz horiek, bluesak... guztiz harrrapatu ninduten! Han hasi nintzen jazz abeslariak entzuten.

Gerora Iñaki Salvadorrekin armonia modernoa ikasten hasi nintzen. Orduan hasi ziren antolatzen Zarauzko Jazz Mintegiak eta Sheila Jordan abeslaria entzun, eta markatu egin ninduen. Garai hartan Musiken Jaz Departmentua jarriko zutela, eta bertan hasi nintzen. Ohartu nintzen hura zela nire lekua. Han guztia zen argia, ilusioa, ikaskide zoragarriak, gertukoak, munduan

erreferenteak ziren irakasleak ekartzen zizkiguten, ametsa bezalakoa izan zen guztia.

Eta Musikene bukatuta, zer?

Ba, amildegi handi bat, egia esateko. Handik atera eta irakaskuntzako zerrrendetan sartzeko titulazioarekin arazoak ditugula ikustean, emanaldiak ere oso urriak direla ikusten duzunean... Ba, korapiloa ederra da, bai. Urte gogorak izan dira.

Scat da zure diskoaren izena...

Scat-a jazzean ahotsarekin egiten den inprobisazioa da. Silabak tartekatuz, esanahi zehatzik gabekoa.

Egiten duzun abiaduran inprobisatzeko, zein lan egiten duzu?

Musika-tresnekin bezala egiten da etxeko lana. Pianoarekin aritzen naiz denbora askoan. Armonia landu eta buruz ikasten dut. Eta lehendabiziko buelta batean “belarriz” inprobisatzen saiatzen naiz, arrazionalki gehiegi pentsatu gabe, ahal dudana modurik naturalenean. Ondoren armoniaren eta eskalen lanketa sakona egiten dut, arrazionaltasunaren galbahetik pasatzen dut guztia, aukera berriak, “tentsio” interesgarriak bilatuz. Kantuan bai baitugu muga bat, barnean “entzuten” ez duguna ezin dugu kantatu. Beraz, armonia horri aukera berriak bilatu eta gero baliabide hori neure bilakatzen saiatzen naiz. Ondoren kontzertuan bat-batean erabili ahal izateko. Kontzertuan ez baitago notetan pentsatzen hasteko astirik.

DANI BLANCO

'Scat' du izena Ortegaren diskoak: scat-a jazzean ahotsarekin egiten den inprobisazioa da, inguruotan gutxi lantzen den estiloa.

Bertsolarien bat-batekotasuna eta haien prestaketa lana datorkit burura zuri entzunda.

Bai, jazzean ere badaude testuekin jolasten dutenak baina askotan hitzen bat, esaldixoren bat, zertzelada txikiren bat izaten da. Badago Ella Fitzgeralden *Mack the Knife* Berlingo zuzeneko emanaldiaren grabazioa non, letra ahaztu eta bat-batean inprobisatu egin zuen, izugarri famatu egin zen, historiko bilakatu da grabaketa hori. Bluesean ere letrak inprobisatzen dira. Beraz, badaude bertsolaritzaren antzekoak jazzean ere.

Irakurri zaitut esanez zeure diskoa jazz etiketaduna dela, ia haserre puntu batekin. Zergatik hori?

Kar, kar! Ez da haserre baina bai apropos egindako zerbait. Aspertuta nago "ez nuke neure musika etiketatuko" entzuteaz. Ironiaz esaten dut iritsi dela puntu bat ez dituguna geure miseriak eta zorionak erakutsi nahi, eta "ni halako naiz" esatea kosta egiten zaiguna, geure dohain etagabeziakin, baina "halako". Garena. Jarrera snob horren aurrekoa da nire baieztapena.

Diskoko argazkia oso Billie Hollidayren estetikakoa da, ezta? Lore gorria buruan eta iluna, gorria, beltza... Baina pajaritaz eta gizon trajez jantzita gero.

Bai, alde batetik etiketa horretan sartu nahi nuelako dago lorea; eta nik horrelakoak askotan eramaten ditudalako. Eta gizon trajearena, ba, aspertuta nagoelako "abeslari sexy"aren topikoaz, emakume, gizon, jazzman, jazzwoman, biak daude nire baitan. Lorea emakumearen topiko bezala, pajarita gizona-

rena... Jazz musikaria naiz eta ahotsa da nire musika tresna. Ez dago besterik.

Zer egingo duzu hemendik aurrera?

Diskoarekin emanaldiak egingo ditugu: abenduaren 9an Victoria Eugenioan dugu lehenbizikoa, Bilboko Bandarekin ere arituko naiz Euskaldunan abenduaren 20an eta antzerkian nabil *New Orleansko Cyrano* obrarekin. Gainera, ETBn urtarrilean hasiko den *Eskamak Kentzen* telesailan ari naiz. Gelditu gabe! ■

